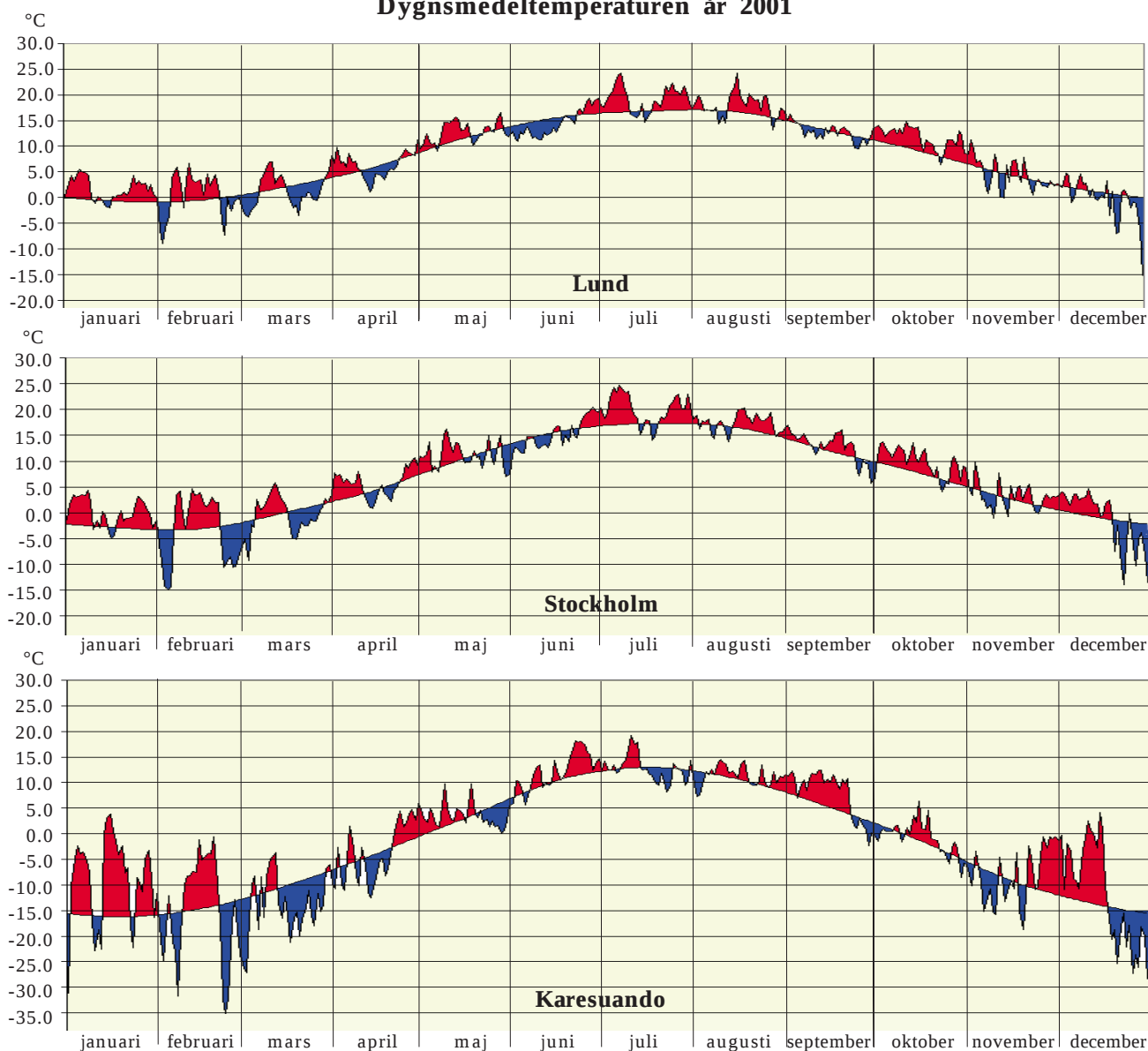

Varmt och blött med fin sommar och rekordregn

År 2001 dominerade de varma perioderna, som också synes i diagrammen nedan. Som helhet fick landet 0.7 grader högre medeltemperatur än normalt och följde därmed i samma spår som alla år utom ett sedan 1888. Avvikelsen var dock måttlig och ligger långt ifrån exempelvis förra årets. När det gäller nederbörden, som för landet som helhet var 12 procent högre än normalt, så följer även den samma tendens som de föregående fem åren. Vi behöver dock inte heller där gå längre tillbaks än till förra året för att hitta ett blötare år och även 1998 kom mer nederbörd.

Dygnsmedeltemperaturen år 2001

Dygnsmedeltemperaturen år 2001 och normal dygnsmedeltemperatur för perioden 1961-90.
Varmare än normalt är markerat med rött. Kallare än normalt är markerat med blått.

Väder och Vatten

Väder och Vatten utkommer med ett nummer per månad samt en sammanställning för året.
Utgiven sedan 1881, i nuvarande form sedan 1984.
© Citera oss gärna, men glöm inte ange källan.
Utgiven av SMHI.
Tryck: Direkt Offset AB Norrköping 2002

Prenumeration: SMHI, Väder och Vatten,
601 76 Norrköping
Telefon: Kundtjänst 011 - 495 82 00
Redaktör: Carla Eggertsson Karlström
Ansvarig utgivare: Jörgen Nilsson

Temperaturen

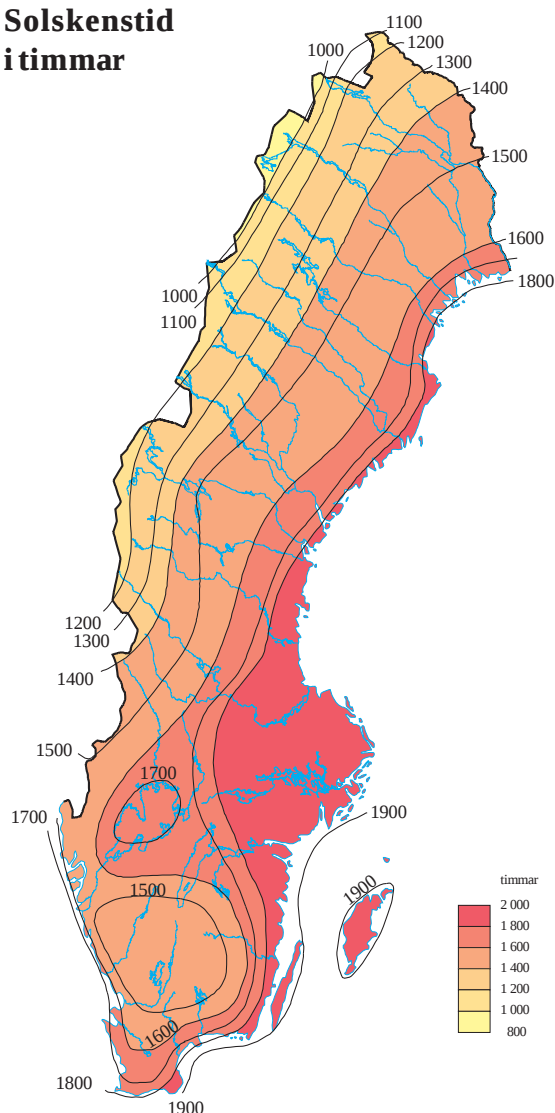
I början av juli steg temperaturen till drygt 32° på många håll i södra Sverige. Årets absolut högsta notering gjordes då i Eklången i Södermanland den 7 juli med 32.7°. Nästan lika varmt var det åter i Götaland den 16 augusti. Även om nyårsafton var mycket kall stod sig de -44.0° som rapporterades redan den 4 februari från Idre-Storbo i nordligaste Dalarna som årets lägsta temperatur i landet.

Nederbörden

De största nederbördsmängderna för året uppmättes i Jämtlandsfjällen där Baksjönäset fick allra mest med 1264 mm. Längre åt nordost i fjällvärlden var det betydligt torrare och där fick Abisko landets minsta årsnederbörd med bara 377 mm. Årets största dygnsnederbörd, 160.0 mm uppmätt den 27 augusti i Rössjö i Ångermanland, är också den största dygnsmängd som uppmäts i Sverige i augusti och den fjärde största någonsin.

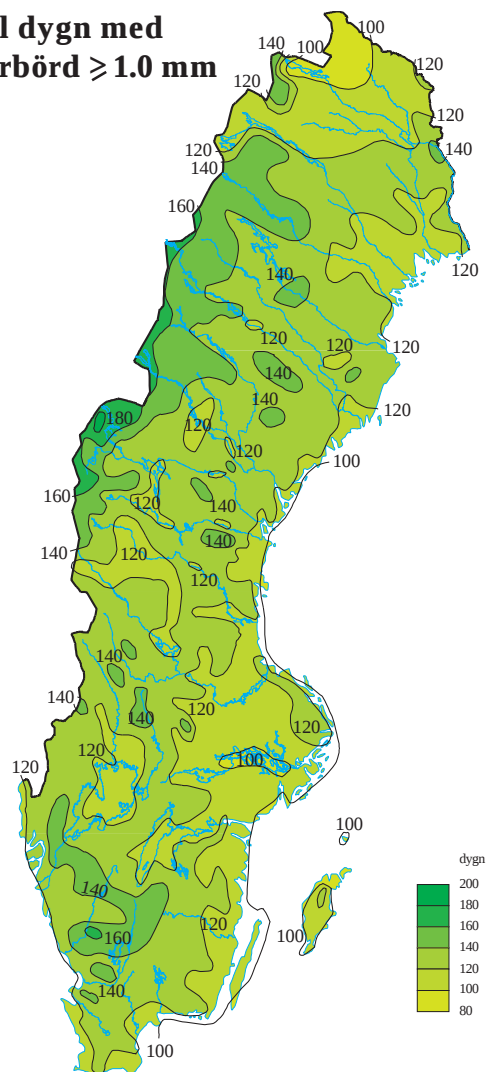
Årskartor 2001

Solskenstid i timmar

Större delen av landet fick färre soltimmar än normalt, men i landets sydöstra delar hade man i allmänhet mer sol än normalt tack vare vackert sommarväder. I de nordvästra Lapplandsfjällen hade man däremot bara två tredjedelar av den normala soltiden under de tre sommarmånaderna.

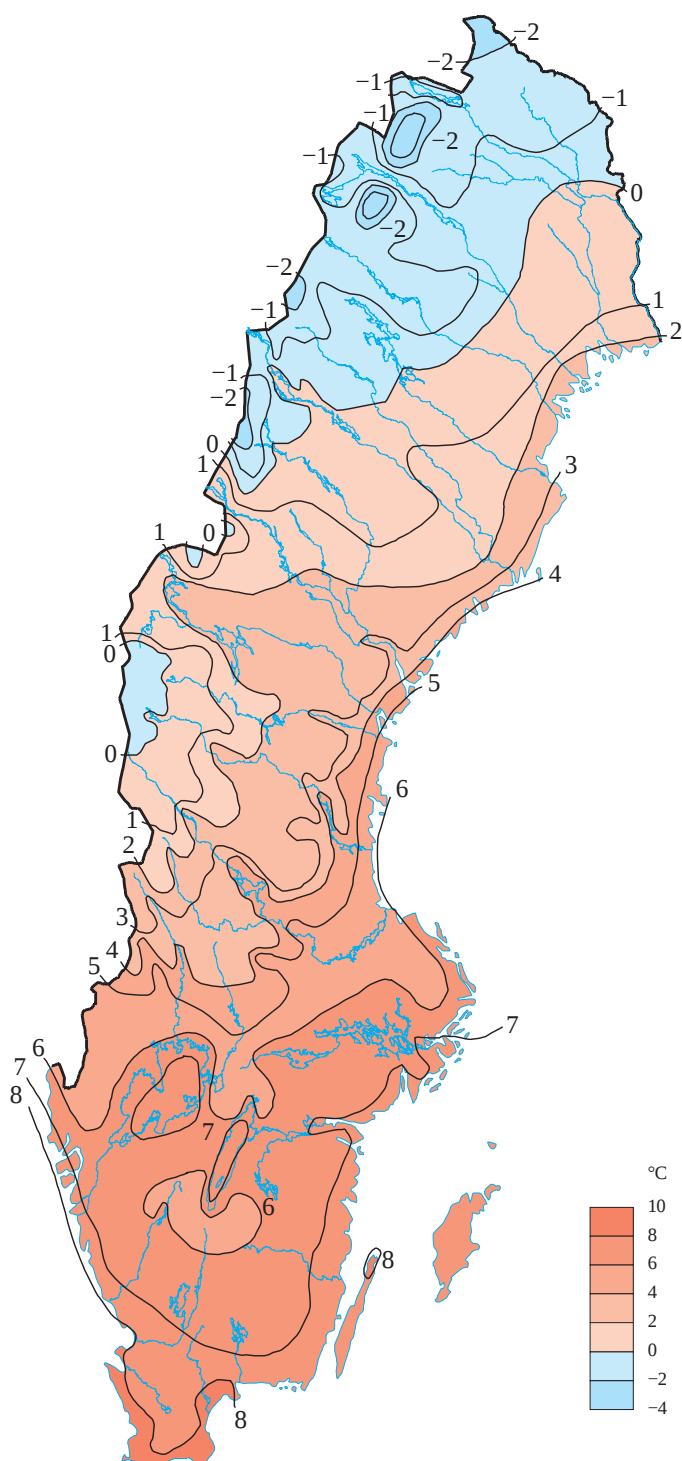
Antal dygn med nederbörd ≥ 1.0 mm

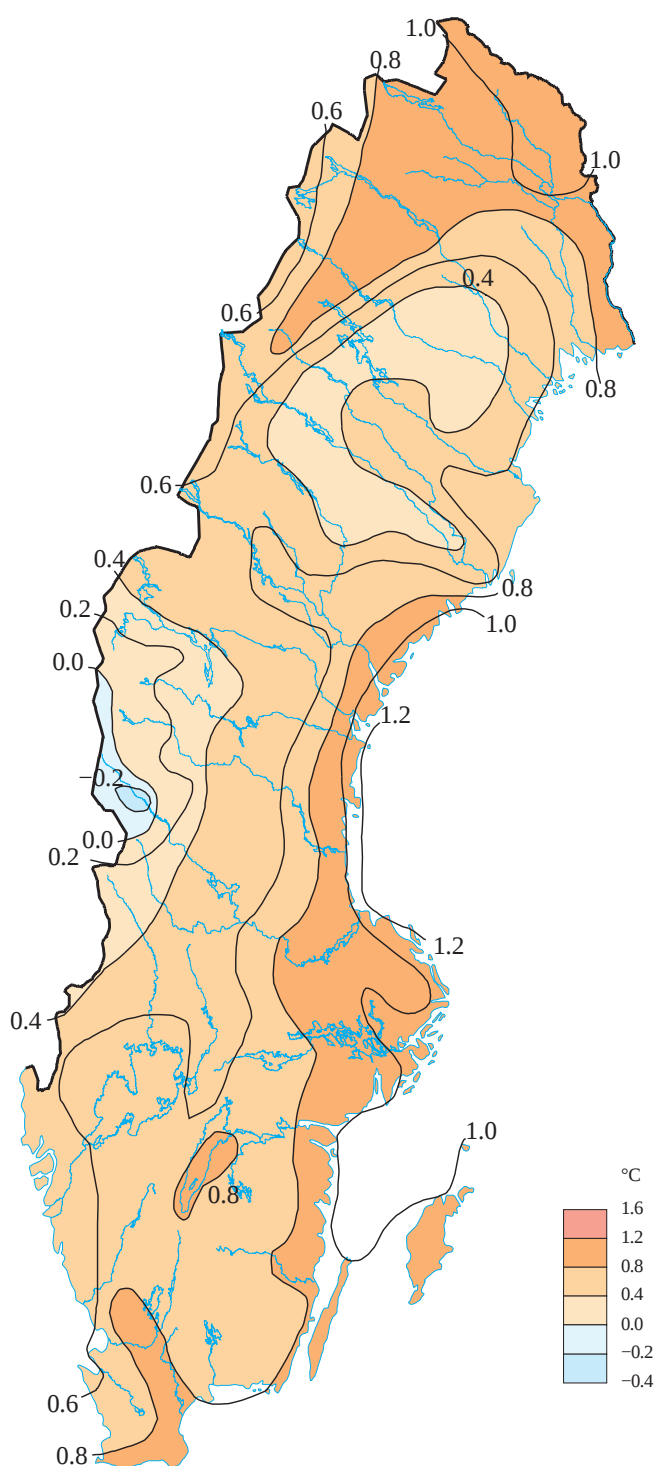
Att 2001 var ett blött år avspeglar sig även i ett ovanligt stort antal nederbördsdygn i praktiskt taget hela landet. I de inre delarna av mellersta Norrland var sålunda antalet dygn med minst 1 mm nederbörd upp till 30 fler än normalt.

Årskartor 2001

Medeltemperatur, °C

Medeltemperaturens
avvikelse
från normalvärdet i °C

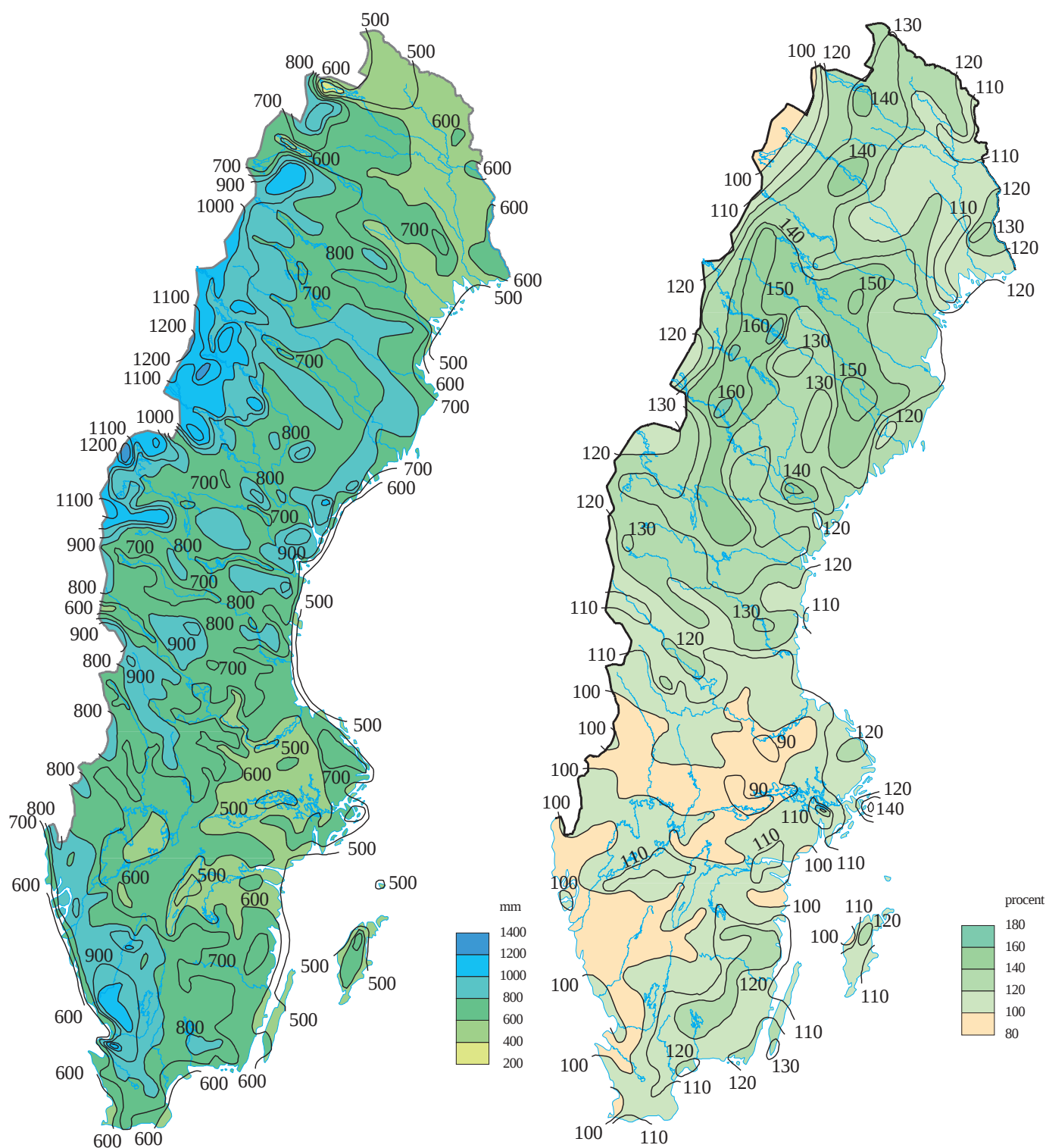

De största temperaturöverskotten uppvisar den östra och nordligaste delen av landet med upp till drygt en grad. I Norrlands inland och i västra Sverige var överskotten mycket små och norra Dalarna uppvisar till och med ett litet temperaturunderskott.

Årskartor 2001

Nederbörd, mm

Nederbörden i procent av den normala

Det var främst Norrland och Östersjölandskapen som bidrog till att hela landet åter fick ett nederbördsöverskott för året. Överskottet var störst med upp till 60 procent, en mycket stor avvikelse när det gäller årsnederbörd, i de inre delarna av mellersta Norrland, där främst april och juli var mycket nederbördsrika. Överskotten i den östra delen uppkom främst i samband med de kraftiga regnen i augusti och september som orsakade svåra översvämningar.

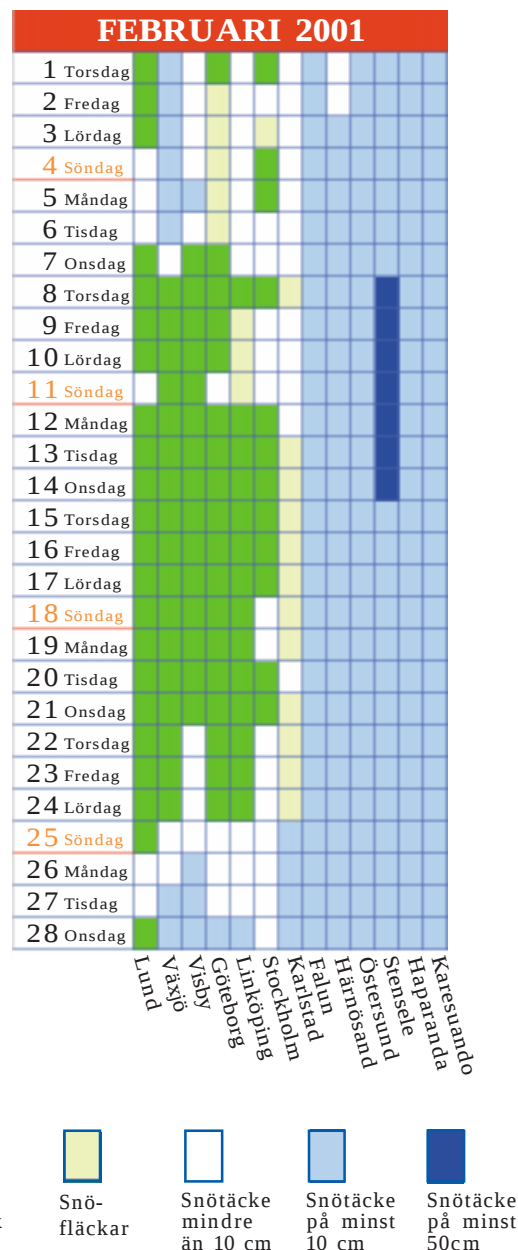
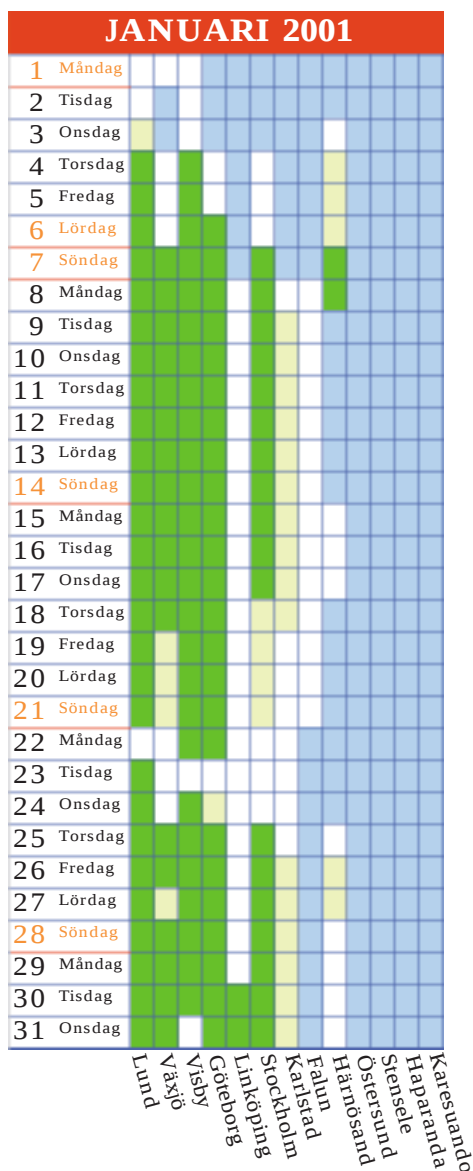
Spinkenäs vid Slätbaken

Foto: Carla Eggertsson Karlström

Vintern

Årets första månader var mestadels mycket milda, men det förekom även kortare perioder med riktig vinterkyla. Västra fjälltrakterna fick endast lite nederbörd i januari något som delvis kompenseras i februari. Då kom även mycket rikligt med nederbörd i norra Uppland och sydöstra Gästrikland. Snötillgången var liten i större delen av landet men vid några tillfällen ställde snöfall i samband med töväder eller hård vind till med stora problem.

Snötäcket januari-februari 2001

Vintern, januari-februari

Milt väder dominerade under årets första månader. I januari fick norra Norrland tidvis in mycket mild luft och maximitemperaturen nådde 5-7° den 13-16 i Kvikkjokk och hela 7.7° i Luleå och Abisko den 15. I Norrland blev också medeltemperaturen för januari betydligt högre än normalt. Det milda vädret fortsatte i februari och den 12-21 kunde riktig vårvärme avnjutas med som mest 13.5° i Västervik den 15. Men vintern saknade inte rejäl kyla. Kallast var det på nyårsdagen med -37.6° i norra Norrland och i februari, då ett nytt köldrekord för Svealand sattes den 4 med -44.0° i Idre-Storbo. Den 23-24 sjönk också temperaturen i norra Norrland ner till 30-40 minusgrader. Blötsnö föll den 2 januari i norra Götaland och södra Svealand och medförde

omfattande avbrott i elförsörjningen. Speciellt utsatta var skogsbygderna där träden redan före nyår blivit kraftigt snöbelastade. I början och slutet av februari orsakade snöbyar, som bildats över det öppna havet, stora trafiksvårigheter i de östra landskapen. Lokalt fick nordöstra Uppland ett meterdjupt snötäcke i slutet av månaden. Snöfall tillsammans med hård vind lamslog också trafiken i södra och sydöstra Skåne den 5 februari, då upp till omkring en halv meter snö uppmättes lokalt på Österlen. Dagen efter drog ovädret vidare över östra Svealand och östra Norrland. Den 27 drabbades också Västsverige och då främst Göteborg av trafikproblem på grund av snöfall.

Spinkenäs vid Slåtbaken

Foto: Carla Eggertsson Karlström

Våren

Våren hade svårt att få fäste, i mars och en stor del av april hade vintern övertag. I stark kontrast till detta kom så tillfällig sommarvärme i början av maj, som dock för övrigt bjöd på mer normal vårvärme. Sammanlagt för hela våren kom i stort sett normalt med nederbörd, minsta bidraget gav mars medan april var mycket nederbördsrik i större delen av landet.

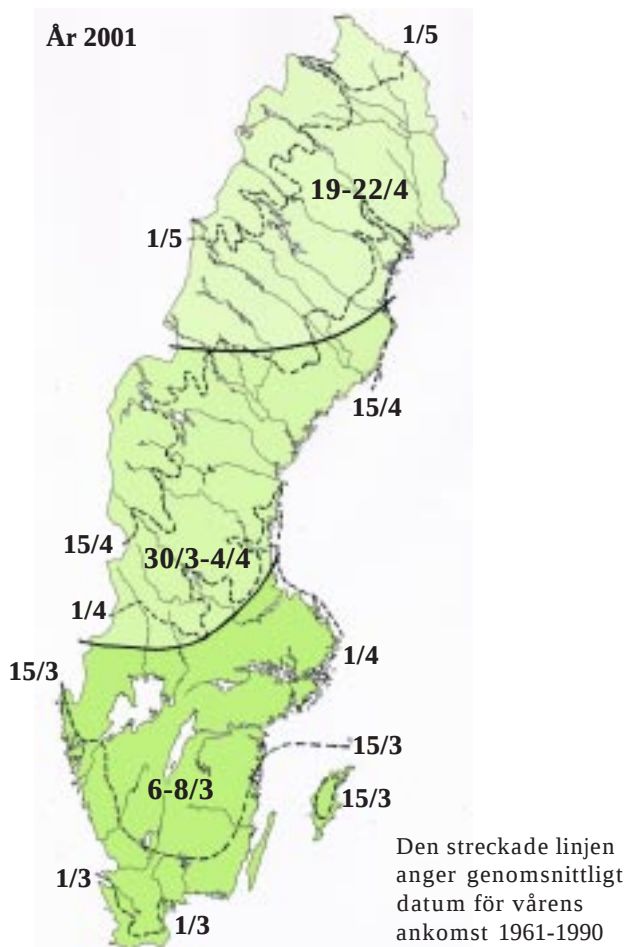
Vårens ankomst

Det råder vår när dygnsmedeltemperaturen varaktigt överskrider 0°.

Men när är det varaktigt?

Problem med att fastställa vårens exakta ankomst ett enskilt år beskrevs i nummer 5/2001 av **Väder och Vatten**. Den regel som stämde bäst med långtidsmedelvärdet för perioden 1961-90 visade sig vara en varaktighet av minst sju dygn, vilket vi beslöt att använda i fortsättningen.

I årshäftet för år 2000 antog vi att varaktigheten bara behövde vara fem dygn, men en analys enligt nya regeln visar att kartan i stort sett skulle sett likadan ut och därmed är jämförbar med den för år 2001. För enskilda platser kan det dock vara skillnad.

Våren

Första vårmånaden mars bjöd mest på bister vinter, men vårvärmen gjorde ett kort gästspel omkring den 10. Nästan hela landet har haft milda marsmånader sedan åtminstone 1987 men årets kyliga mars bröt nu den serien. Kallast var det i början av månaden med -36.5° den 2 i Vittangi i Lappland och -27.2° den 5 i Horn i Östergötland, men det var även rejält kallt längre fram i månaden. Den 18-19 höll sig temperaturen hela dagen under noll i nästan hela landet och Idre-Storbo i Dalarna rapporterade en lägsta temperatur på -34.1°. I slutet av månaden var det mycket kalla nätter och trots sol blev dagarna ändå kyliga. Så sent som den 25-26 noterades -34° i Vajmat söder om Jokkmokk. Efter en mildare period i början av april blev det åter rejält kallt till påsk den 12, då det även i södra Sverige på många håll fanns åtminstone ett tunt snötäcke. I norr sjönk temperaturen exempelvis till -26° i Kvikkjokk den 13 och i norra Dalarna noterades -20° den 14, medan det i Götaland var som kallast den 15 april med omkring -10°. Tillfällig sommarvärme kom i så gott som hela landet den 8 maj med drygt 20° ända uppe i Tornedalen

och 26° i Målilla och Torup dagen efter. Nätterna var dock ofta mycket kalla ända fram till månadens slut med frost även i Götaland, där Hagshult hade -3.8° den 22. Våren innehöll också en hel del snöfall. I mitten av mars fick delar av Svealand och södra Norrland stora snömängder med upp till 3-4 dm nysnö i Dalarna och vid Hälsingekusten. Den 16 kom också 2-3 dm i Östergötland och vid månads slutet fick norra Götaland och västra Svealand upp till 10 mm i smält form. Ett oväder med kraftigt snöfall och vindar på uppemot 20 m/s över södra Skåne medförde stora problem för trafiken framför allt i Simrishamnstrakten den 19 mars. Så sent som exakt en månad senare fick Skåne åter snö, med 1-2 dm i den nordvästra delen och i Lund uppmättes 4 cm. Även i norra Norrland rådde tidvis vinterlikt väder ända fram till slutet av maj. Många platser i södra Lappland fick omkring 4 cm nysnö den 27 maj. Säsongsens första mer omfattande åskväder inträffade den 3 april i södra Götaland och den 4 i östra Götaland och Svealand.

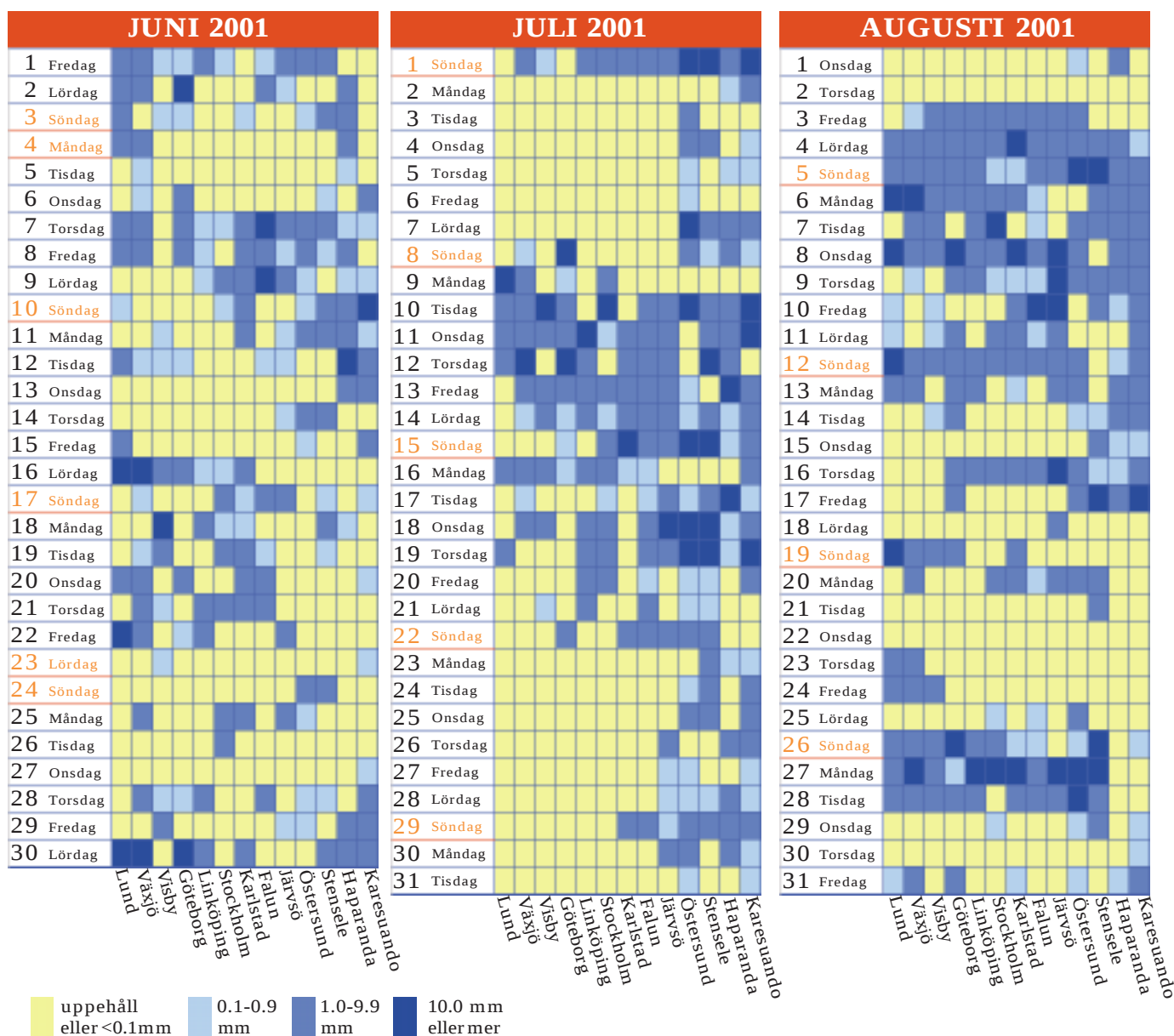
Farmorsholmen i Slätbaken

Foto: Carla Eggertsson Karlström

Sommaren

Sommaren fick en trevande start fram till midsommar, då vädret blev stabilare med högsommarvärme i hela landet. Svackor i värmen uppträdde i juli och augusti men i större delen av landet var semestervädret ändå betydligt bättre än året innan. Dramatiska inslag som tromber, fallvindar, hagel, åska och skyfall ställde till med stora skador och störde idyllen. Mest regn föll i delar av södra och mellersta Norrland, medan resten av landet fick ungefär normalt med regn. I början av sommaren hade dock sydöstra Norrland och norra Uppland torka, liksom en del områden i södra Sverige i juli.

Nederbördsdygn juni-augusti 2001

Sommaren

Sommaren började med kyligt väder och i södra och mellersta fjällen förekom till och med snöinslag. I Storlien blev det inte heller varmare än 2-3° den 11-12 juni och i södra Sverige var nätterna ofta kalla med lokalt frost den 15. Vackert och varmt blev det under midsommarhelgen men fram till dess var vädret mestadels ostadigt. Lokalt föll i norra Norrland lika stora regnmängder som under den mycket regniga junimånaden i fjol. Torrt var det däremot i sydöstra Norrland och östra Svealand, där Gävle med 6 mm fick rekordlite regn. Under månadens varma avslutning bildades delvis kraftiga åskväder som också krävde ett dödsoffer. Värmeböljor och åskväder med skyfall satte också sin prägel på juli, som blev varmare än normalt i nästan hela landet. Ett hörn som inte fick så stor del av värmen var nordvästra Norrland, där temperaturmotsätt-

ningar medförde att regnområden bildades. Det gjorde att Gäddede och Dikanäs satte nya nederbördsrekord för juli med 210 resp 223 mm. På en del håll i södra Sverige rådde i stället torka vid månadens slut, även om det lokalt kom kraftiga regn. I både juli och augusti förekom även många tromber, fallvindar och kraftig åska vilka orsakade stora skador. Blixtnedslag dödade också två och skadade flera personer vid skilda tillfällen och medförde en del bränder. Även augusti blev övervägande varm i nästan hela landet, även om avvikelsen från normalt, var måttlig. Större delen av landet fick mer regn än normalt i augusti och skyfall i slutet av augusti medförde översvämningar speciellt i Sundsvallstrakten. I Rössjö i Ångermanland uppmättes en rekordstor dygnsnederbörd på 160 mm den 27 augusti.

Första snön Abborreberg, Norrköping

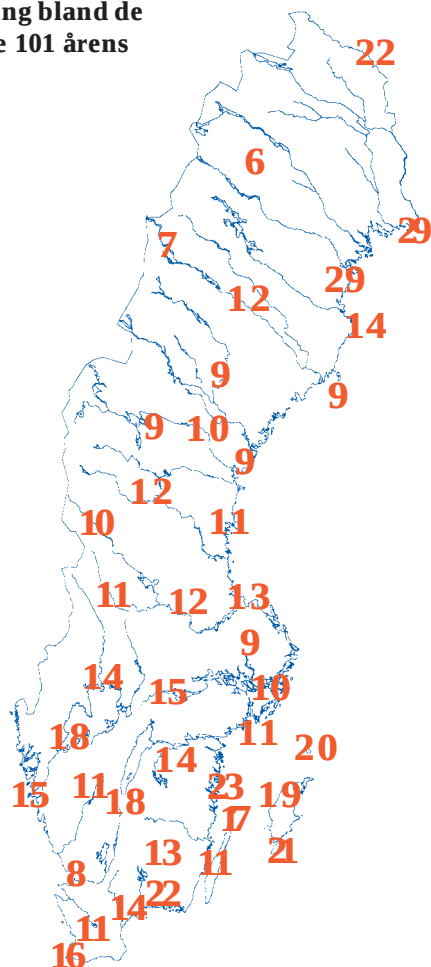
Foto: Carla Eggertsson Karlström

Hösten och förvintern

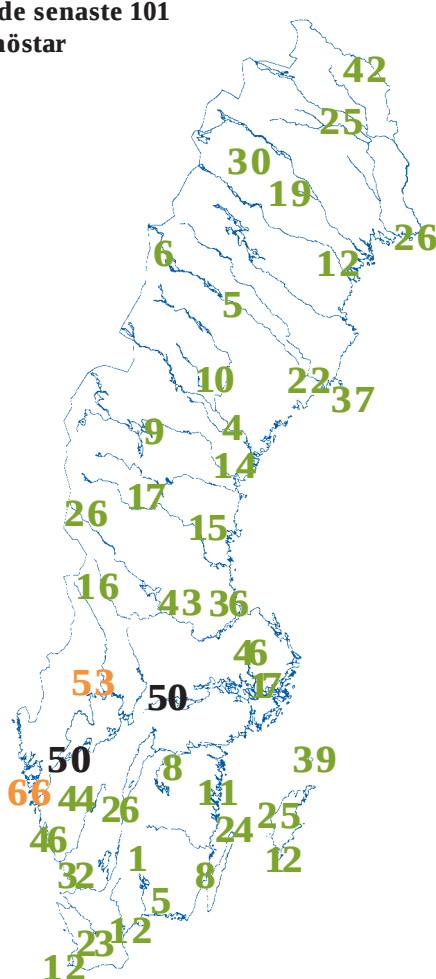
Hösten var mycket mild och sammanlagt blev därmed fem, i norr sex, månader i rad varmare än normalt. Både september och oktober blev också mycket blöta med svåra översvämningar i södra Norrland och i södra och västra Götaland extremt solfattiga. Hösten var även blåsig och i slutet av oktober och i november fick vi känna av flera höstoväder. December inleddes med fortsatt mildt väder, men avslutningen blev extremt kall, samtidigt som ett flertal snöoväder drog fram över södra Sverige.

Hösten 2001

**Medeltemperaturens
placering bland de
senaste 101 årens
höstar**

**Nederbördens placering
bland de senaste 101
årens höstar**

Kartorna ovan visar hur hösten 2001 placerade sig bland höstarna 1901-2001, som rangordnats efter hur varma och blöta de varit. Siffran 1 innebär att hösten 2001 varit den varmaste respektive blötaste under de senaste 101 åren, medan siffran 101 visar att den varit den kallaste respektive torraste under samma period.

Hösten och förvintern

Mycket kraftiga regn drabbade södra Öland, som fick 109 mm den 8, och Medelpad den 9-10 september. För andra gången på mindre än en månad drabbades Sundsvall av översvämningar. Hela månaden blev också nederbördsrik med rekord i Växjö och vid Ölands södra udde. Det var också ovanligt milt med hela 19° i Karesuando den 19. Sista veckan blev dock kall och natten till den 30 extremt kall med -7° i Örebro och Västerås. I Norrland föll snö inom ovanligt stora områden för att vara i slutet av september. Det ostadiga och övervägande milda vädret fortsatte i oktober. Ett kraftigt åskväder drog därvid fram över Göteborg natten till den 2. En riktig höststorm kom sedan vid månadsskiftet till november, då 30 m/s i medelvind registrerades vid Söderarm den 1. Flera oväder drabbade sedan främst fjällen och Norrlands inland. Ett medförde en medelvind på 43 m/s i Stekenjokk i södra Lappland den 10

och ett annat orsakade mycket omfattande elavbrott och trädfällning den 15. I Hemavan i Lapplandsfjällen ökade då också snödjupet till 95 cm, vilket är nytt novemberrekord för detta område. Hårt väder i de södra och mellersta fjällen avslutade denna milda novembermånad. I Örebro noterades den högsta novembertemperaturen där sedan 1899 med 13.2° den 3. Det milda höstvädet fortsatte in i december. I norra Lappland var det upp till 10 grader varmare än normalt, innan det några dagar före jul slog om till delvis sträng kyla. Kalluften kom också ner över södra Sverige och på flera håll föll stora mängder snö, vilket orsakade stora problem för elförsörjningen och framkomligheten i trafiken. På juldagen var också praktiskt taget hela landet snötäckt. Nya köldrekord sattes, i Visby med -22.2° i juldagen och i Vänersborg med -25° på nyårsafton, som blev extremt kall i hela landet.

Carla Eggertsson Karlström